

KS. FRANCISZEK GRENIUK

KRONIKA SEKCJI TEOLOGII MORALNEJ KUL ZA ROK 1972/73

I. Studenci: na rok akademicki 1973/74 przyjęto na **Sekcję Teologii Moralnej Kursu Wyższego** 5 studentów.

II. Prace dyplomowe napisały i odpowiednie stopnie uzyskały następujące osoby:

A. Praca habilitacyjna

Ks. dr Franciszek Greniuk, adiunkt przy I Katedrze Teologii Moralnej Szczegółowej Wydziału Teologicznego KUL, uzyskał stopień doktora habilitowanego z zakresu teologii moralnej na podstawie uchwały Rady Wydziału Teologicznego z dnia 6 III 1973 r. Podstawą uzyskania tegoż stopnia była rozprawa pt. *Tomasz Młodzianowski teolog moralista XVII wieku na tle epoki* (Lublin 1972 ss. XXVII + 349 maszynopis). Uchwała Rady Wydziału została zatwierdzona przez Senat Uczelni w dniu 21 marca tegoż roku i przesłana do aprobaty przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Badania autora oparte w części pierwszej wymienionej rozprawy na materiale archiwalnym i odpowiedniej literaturze w sposób zgodny z najnowszymi wymaganiami metodologicznymi, ukazały sylwetkę Młodzianowskiego jako jednego z ciekawszych teologów i pisarzy polskiego baroku. Pozwoliły także na ustalenie autentycznego wykazu dzieł omawianego teologa, prostując w tym względzie niektóre opinie błędne, dość ogólnie przyjmowane w dotychczasowym piśmiennictwie. W drugiej zaś części, po raz pierwszy w literaturze polskiej, autor rozprawy zarysował syntetycznie sytuację istniejącą w katolickiej teologii moralnej w Europie zachodniej na przełomie w. XVI i XVII, w momencie jej wyodrębniania się w samodzielną dyscyplinę teologiczną. Omówił także w odpowiednim zakresie teologię moralną polską w. XVII oraz czynniki instytucjonalne i wewnątrzdoktrynalne, kształtujące teologię moralną w wydaniu jezuickim. Na tak zarysowanym tle autor rozprawy przeanalizował szczegółowo założenia formalne i strukturalne teologii moralnej Młodzianowskiego wykazując zarówno dodatnie, jak i ujemne strony jego wykładu. W końcowej zaś części swej rozprawy ks. Greniuk przedstawił w sumarycznym zarysie teologię moralną omawianego jezuitę od strony przedmiotowej. W końcu podał szczegółową analizę traktatu kazuistycznego, w którym Młodzianowski wypowiedział się w pełni jako moralista.

B. Praca doktorska

Na mocy uchwały Rady Wydziału Teologicznego z dnia 4 VI 1973 r. doktorat z teologii moralnej uzyskał ks. mgr Ryszard Leon Cyrklaff na podstawie rozprawy pt. *Koncepcja tolerancji wewnątrzkościelnej w pismach*

antydonatystycznych św. Augustyna, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr Władysława Poplatka (Lublin 1973 ss. XXXII+261, maszynopis).

Autor rozprawy podjął się opracowania tematu aktualnego i życiowo doniosłego w okresie, gdy pojawiają się oraz ścierają odmienne ujęcia tych samych problemów fundamentalnych i coraz jaśniej staje przed oczyma potrzeba swoistego pluralizmu postaw. Naświetlenie tych zagadnień z pozycji pism św. Augustyna, operującego szerokim wachlarzem problematyki, było rzeczą potrzebną i owocną. Swoją wykład autor rozpoczął od analizy językowej słowa *tolerare* i terminów zbliżonych treściowo albo przeciwstawnych. W rozdziale I, II i III traktuje tolerancję jako postawę, w czwartym zaś jako cnotę. „Zamiarem autora było obrać taki punkt widzenia, w którym omawiany problem ukazałby myśl Augustyna w miarę uwolnioną od aplikacji okazjonalnych, dotyczących aktualnej sytuacji Kościoła północnoafrykańskiego, walczącego z donatystami” (s. 256). Zadanie takie jednakże okazało się niemożliwe do zrealizowania, gdyż — jak pisze sam autor — „Wypowiedzi Augustyna dotyczące tolerancji wobec donatystów noszą na sobie znamię rozwiązań na chwilę obecną i choć konstruowane na przesłankach teologicznych, to jednak nie są wolne od ścisłych powiązań z uwarunkowaniami politycznymi i kulturowymi” (s. 256 n.).

Wywody swe autor oparł na wszechstronnie wykorzystanej, bardzo obfitej literaturze przedmiotu. Podał je w formie przekonującej i klarownej. Spełnił przez to postulat sięgania do patrystyki, by w niej szukać podniet do odnowy wszelkich dyscyplin teologicznych. Dzięki temu omawiana praca ks. mgr R. L. Cyrklaffa stanowi wartościowy dorobek polskiej myśli teologicznomoralnej.

C. Prace licencjackie

I. Napisana pod kierunkiem ks. prof. W. Poplatka:

1. ks. Bronisław Sałkowski: Podstawowe obowiązki małżeństwa i rodziny w pismach Andrzeja Towiańskiego.

II. Napisana pod kierunkiem ks. doc. dr. hab. S. Witka:

2. ks. Józef Struś: Problematyka moralna na synodach afrykańskich w czasach świętego Cypriana (251-256).

D. Prace magisterskie

I. Z kursu zwyczajnego A napisane pod kierunkiem ks. doc. dr. hab. S. Witka:

1. ks. Jan Maksim: Katolicki model nauczyciela w świetle wypowiedzi ostatnich papieży (Pius XI — Jan XXIII).
2. ks. Zbigniew Tyburski: Moralność Polaków w XV wieku w świetle pism Jana Długosza.
3. ks. Jerzy Ważny: Problematyka odnowy moralnej w pracach Komisji Edukacji Narodowej.

II. Z kursu zwyczajnego A pod kierunkiem ks. dr. hab. F. Greniuka:

1. ks. Stanisław Budzyński: Nowe formy liturgii sakramentu pokuty.
2. ks. Jan Flak: Aktualne zwyczaje związane z pogrzebem katolickim w parafii Szpikołosey.
3. ks. Kazimierz Kiełbania: Sposób pobożnego słuchania Mszy św. w świetle nowożytnych rękopisów Biblioteki Seminarium Duchownego w Lublinie.

4. ks. Jan Łagód: Aktualne zwyczaje związane z pogrzebem katolickim w parafii Janów Lubelski.
5. ks. Ryszard Wieczorek: Liturgiczna struktura nowego obrzędu chrztu dzieci.

III. Wyjazdy naukowe:

Ks. dr Seweryn Rosik, adiunkt przy katedrze teologii moralnej ogólnej, przebywał w Louvain jako stypendysta naukowy tamtejszego uniwersytetu na kursie języka francuskiego w miesiącu wrześniu i październiku 1972 r. Przy okazji zwiedził inne ośrodki naukowe za granicą, zapoznając się z organizacją nauczania teologii moralnej, jej głównymi kierunkami i zainteresowaniami.

W podobnym charakterze udał się w miesiącu maju 1973 r. do Belgii, jako stypendysta Katholieke Universiteit en Leuven, ks. dr hab. Franciszek Greniuk, głównie celem zebrania materiałów do dziejów teologii moralnej, metodologii tej dyscypliny oraz zapoznania się z organizacją nauczania tegoż przedmiotu.

IV. Prace Sekcji były prowadzone w ramach czterech katedr: teologii moralnej ogólnej, I i II teologii moralnej szczegółowej oraz katedry teologii życia wewnętrznego.

W omawianym okresie ukazał się, przygotowany przez pracowników Sekcji, zeszyt moralny „Roczników Teologiczno-Kanonicznych” (T. 20:1973 z. 3), a do druku złożono t. 21 z. 3 na rok 1974. W dalszym ciągu prowadzono prace nad hasłami do *Encyklopedii Katolickiej*, przygotowywanej przez Towarzystwo Naukowe KUL. Opracowano projekt haseł i dobór autorów na literę E i F.

Pracownicy Sekcji wygłosili szereg referatów na posiedzeniach naukowych Towarzystwa Naukowego KUL oraz na dorocznym spotkaniu teologów moralistów polskich w Łodzi (ks. doc. dr hab. Stanisław Witek).

5 III 1973 r. dwaj pracownicy Sekcji weszli z wyboru w skład Zarządu Wydziału Teologiczno-Kanonicznego Towarzystwa Naukowego KUL: ks. doc. dr hab. S. Witek został wybrany przewodniczącym, a ks. dr hab. F. Greniuk sekretarzem tegoż Wydziału.

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFII TEOLOGICZNO-MORALNEJ ZA ROK 1972

I. Publikacje samoistne

1. Bro B.: Człowiek i sakramenty. Tłum. M. Bocheńska. Warszawa 1972 ss. 331. PAX.
2. Chauchard P.: Życie seksualne. Tłum. K. Wróblewska. Warszawa 1972 ss. 160. PAX.
3. Czerwiński M.: Przemiany obyczaju. Warszawa 1972 ss. 180. PIW.
4. Człowiek i świat. Szkice filozoficzne pod red. R. Darowskiego. Kraków 1972 ss. 266. WAM.
5. Jankowski H.: Giełda wartości. Warszawa 1972 ss. 328. KiW.
6. Ku odnowie życia wewnętrznego. Poznań 1972 ss. 320. Pallottinum.
7. Rendu Ch., Rendu E.: Czy Kościół nas oszukał? Wypowiedzi małżeństw na temat regulacji poczęć. Tłum. H. Juszczakowska. Kraków 1972 ss. 291. Znak.
8. Strzelecki J.: Próby świadectwa. Warszawa 1972 ss. 83. Czytelnik.

9. Szyszkowska M.: U źródeł współczesnej filozofii prawa i filozofii człowieka. Warszawa 1972 ss. 215. PAX.
10. Van de Velde Th. H.: Małżeństwo doskonałe. Tłum. K. Imieliński, Warszawa 1972 ss. 323. PZWL.
11. Ziemiński Z.: Analiza pojęcia czynu. Warszawa 1972 ss. 196. WP.

II. Artykuły

1. Adamczyk S.: Prymat cnoty miłości w etyce św. Tomasza z Akwinu. W: Księga pamiątkowa jubileuszu Seminarium Duchownego w Tarnowie. Tarnów 1972 s. 29—46.
2. Adamski F.: Małżeństwo i rodzina — międzygeneracyjne koncepcje modelowe. „Więź” 1972 nr 11 s. 54—67.
3. Biuletyn teologicznomoralny. „Collectanea Theologica” T. 42:1972 f. 3 s. 113—135; f. 4 s. 107—122.
4. Cekiera Cz.: Psychologiczne determinanty samobójstw, narkomanii i alkoholizmu młodzieży. „Novum” 1972 nr 9 s. 89—104.
5. Chodźdło T.: Etyka ludów pierwotnych. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” T. 19:1972 z. 2 s. 131—144.
6. Chrzanowski T.: Polak poczciwy u schyłku trzeciej ćwierci XX wieku. „Więź” 1972 nr 7—8 s. 5—25.
7. Dumas A.: Ewolucja w etyce społecznej Światowej Rady Kościołów od konferencji w Genewie w 1966 r. „Concilium” (wybór art.) T. 1—10:1971 s. 260—276.
8. Etyka pracy i zawodu. J. Ozdowski i inni. „Chrześcijanin w Świecie” 1972 nr 3 s. 1—12.
9. Gałkowski J.: Z historii pojęcia wolności. Duns Szkot, Kant, Sartre. „Roczniki Filozoficzne” T. 19:1971 z. 2 s. 59—101.
10. Garret Th. M.: Manipulacja a środki masowego przekazu. „Concilium” (wybór art.) T. 1—10:1971 s. 248—253.
11. Gogacz M.: Nasza świętość jest wolą Boga. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 6:1972 s. 467—482.
12. Gogacz M.: Odpowiedzialność osobowa i wspólnotowa. „Collectanea Theologica” T. 42: 1972 f. 4 s. 39—51.
13. Górski K.: Dzieje życia wewnętrznego dominikanów polskich w XVI—XVIII wieku. Problematyka i źródła. „Sprawozdania TN KUL” 1972 nr 19 s. 76—84.
14. Jankowski H.: Feuerbach a etyka współczesna. „Człowiek i Światopogląd” 1972 nr 10 s. 19—34.
15. Jedynak S.: Etyka teoretyczna Aleksandra Świętochowskiego. „Studia Filozoficzne” 1972 nr 11—12 s. 69—80.
16. Kalinowski J.: Świętość a modlitwa. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 6:1972 s. 461—466.
17. Krąpiec M. A., Zdybicka Z. J.: Tomistyczna koncepcja świętości. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 6:1972 s. 405—418.
18. Kurowski S.: Po konferencji demografów w Jadwisinie. „Chrześcijanin w Świecie” 1972 nr 3 s. 79—86.
19. Lang W.: Moralne aspekty rewolucji naukowo-technicznej. „Człowiek i Światopogląd” 1972 nr 11—12 s. 104—128.
20. Łaskowski J.: Model małżeństwa na Mokotowie. „Więź” 1972 nr 10 s. 56—66.
21. Lewandowski B.: Uświęcenie przez liturgię w świetle nauki Soboru Watykańskiego II. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 6:1972 s. 419—446.

22. Liedmann Z.: Apostolat wiernych a wartości ziemskie w świetle uchwał Soboru Watykańskiego II. „Studia Warmińskie” T. 8:1971 s. 85—114.
23. Majka J.: Wychowanie chrześcijańskie — wychowaniem personalistycznym. „Chrześcijanin w Świecie” 1972 nr 2 s. 1—13.
24. McMahon Th.: Manipulacja i dobra konsumpcyjne. „Concilium” (wybór art.) T. 1—10:1971 s. 254—260.
25. Merks K. W.: Cybernetyka społeczna czy etyka społeczna. „Concilium” (wybór art.) T. 1—10:1971 s. 236—247.
26. Nedeljković D.: Etyczna funkcja śmierci. „Euhemer” 1972 nr 4 s. 69—74.
27. Olejnik S.: Podstawowe wartości ludzkie jako normy kultury. „Studia Theologica Varsaviensia” R. 10:1972 nr 2 s. 239—259.
28. Ozdowski J.: Etyka zawodowa kadry technicznej. „Zeszyty Naukowe KUL” 1972 z. 4 s. 57—66.
29. Ozorowski E.; Piotr z Poznania. Teolog polski XVII wieku. „Studia Theologica Varsaviensia” R. 10:1972 nr 2 s. 105—146.
30. Paygert A.: Czy istnieją jeszcze trwale normy moralne? „Novum” 1972 nr 12 s. 64—73.
31. Pięgsa J.: Wokół problemów katolickiej etyki małżeńskiej. „Roczniki Teologiczne Śląska Opolskiego” T. 2:1970 s. 65—76.
32. Pohier J.: Czy jednowymiarowość chrześcijaństwa? „Concilium” (wybór art.) T. 1—10:1971 s. 228—235.
33. Pomianowski R.: Pojęcie i rozwój wrażliwości moralnej. „Sprawozdania TN KUL” 1972 nr 19 s. 48—52.
34. Popłatek W.: Dynamizm spotkania z Chrystusem w sakramentach miłosierdzia. W: [...] Bo Jego miłosierdzie na wieki. Poznań 1972 s. 139—153.
35. Popłatek W.: Technizacja życia a moralność chrześcijańska. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” T. 19:1972 z. 2 s. 159—170.
36. Półtawska W.: Po pierwszym dziecku. „Więź” 1972 nr 6 s. 96—105.
37. Przełęcki M.: Etyka godności i etyka miłosierdzia. „Więź” 1972 nr 9 s. 28—30.
38. Rodzińska A.: Wprowadzenie do etiologii technicyzmu. „Zeszyty Naukowe KUL” 1972 z. 4 s. 25—34.
39. Rogowski R.: Teologia żywej wiary. „Znak” 1972 nr 222 s. 1581—1594.
40. Romaniuk K.: Temat powołania bożego i jego konsekwencje dla teologii moralnej. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” T. 19:1972 z. 2 s. 89—98.
41. Samsel E.: „Święci” a wspólnota chrześcijan według świętego Pawła Apostoła. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 6:1972 s. 355—366.
42. Setlak A.: Ubóstwo ewangeliczne w świetle dokumentów Soboru Watykańskiego II. „Studia Warmińskie” T. 8:1971 s. 115—146.
43. Shaul R.: Wiara chrześcijańska — zgorzeniem technokratycznego świata. „Więź” 1972 nr 10 s. 46—53.
44. Skrzydlewski W.: Problem celów małżeństwa. „Analecta Cracoviensia” T. 3: 1971 s. 321—361.
45. Smoleński S.: Norma personalistyczna. „Analecta Cracoviensia” T. 3:1971 s. 311—320.
46. Sprawiedliwość w świecie. Dokument Komisji „*Iustitia et Pax*” skierowany do synodu biskupów. Tłum. J. Tomaszewska. „Więź” 1972 nr 2 s. 19—31.
47. Starowicz Z. L.: Seks jako wartość. „Życie i Myśl” 1972 nr 11—12 s. 93—98.
48. Starowieyski M.: Świętość w życiu i myślach pustelników egipskich IV wieku. W: W nurcie zagadnień posoborowych. T. 6:1972 s. 367—404.

49. Strojnowski J.: Małżeństwo i rodzina w Polsce dzisiaj. „Więź” 1972 nr 10 s. 67—72.
50. Strzeszewski Cz.: Postęp techniczny a postęp moralny. „Zeszyty Naukowe KUL” 1972 z. 4 s. 35—44.
51. Strzeszewski Cz.: Prawo naturalne jako podstawa etyki społecznej. „Roczniki Filozoficzne” T. 19:1971 z. 2 s. 103—123.
52. Styczeń T.: O niektórych próbach rozwiązania metodologicznego problemu etyki. „Roczniki Filozoficzne” T. 19:1971 z. 2 s. 5—41.
53. Szafranski L. A.: Wpływ techniki na życie moralne. „Zeszyty Naukowe KUL” 1972 z. 4 s. 15—24.
54. Szostek A.: Etyka jako nauka empiryczna w ujęciu T. Czeżowskiego i T. Kotarbińskiego. „Roczniki Filozoficzne” T. 19:1971 z. 2 s. 43—57.
54. Waśkiewicz H.: Przemiany w ocenie techniki oraz postępu technicznego. „Zeszyty Naukowe KUL” 1972 z. 4 s. 5—14.
55. Wichrowicz J.: Ks. Władysław Wicher (1888—1969). „Studia Theologica Var-saviensia” R. 10:1972 nr 2 s. 269—282.
56. Witek S.: Deontologiczna interpretacja działania moralnego. „Sprawozdania TN KUL” 1972 nr 19 s. 57—59.
57. Witek S.: Kwestia pokory w średniowieczu przed świętym Tomaszem z Akwi-
nu. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” T. 19:1972 z. 2 s. 171—188.
58. Witek S.: Obiektywne uwarunkowania pokory religijnej. W: Księga pamiąt-
kowa jubileuszu Seminarium Duchownego w Tarnowie. Tarnów 1972 s. 165—180.
59. Witek S.: Zagadnienie człowieka w teologii moralnej. „Sprawozdania TN KUL”
1972 nr 19 s. 59—61.
60. Witkowiak A.: Aktualne tendencje w teologii sakramentu pokuty. „Kate-
cheta” 1972 s. 145—155.
61. Zapotrzebowanie na wartości moralne. (Dyskusja „Więzi”). „Więź” 1972 nr 7—8
s. 43—59.